

Status over et tiår

Referat fra Svenskt musikhistoriskt arkivs 10-års jubilæum

Ole Kongsted

Svenskt musikhistoriskt arkiv (SMA) i Stockholm fejrede d. 12.-13. september 1975 sin 10-års fødselsdag, og gjorde status over det første decennium ved at indbyde til en konference om musikedokumentation og information.

Fredag d. 12. begyndte man kl. 15 i Rigsarkivets forelæsningsaal. Rigsarkivar Åke Kromnow, som er formand for SMA's bestyrelse, bød velkommen, ønskede tillykke, og slog i nogle indledende bemærkninger fast, at SMA er en institution, som man har brug for i Sverige. Arkivets daglige leder docent, fil.dr. Axel Helmer gjorde herefter i et retrospektivt vue "Musikedokumentation i Sverige och Svenskt musikhistoriskt arkiv" fyldigt rede for de forløbne år og fortalte om, hvorledes man arbejder. Dette arkiv er ikke et sted, hvor man, jævnfør dette ords sædvanlige betydning, samler en masse papir sammen. Den primære funktion er, at man registrerer – er en slags vejviser ved litteratur- og materialesøgning – hvorved man netop undgår at komme i nogen form for konkurrence med bibliotek, arkiv og museum.

Ved arkivet, der stiftedes d. 1. juli 1965 på initiativ af professor Ingmar Bengtsson, er i dag én (arkivchefen) ansat på fuld tid, mens to amanuenser og en assistent er ansat på 3/4-tid. Arkivets arbejdsområde er vidtspændende, og mange aktiviteter kører sideløbende. En vigtig del af arkivets virksomhed er en systematisk registrering og indeksering af al svensk musikk-litteratur; dette arbejde er grundlaget for den årlige "Svensk musikhistorisk bibliografi" i Svensk tidsskrift for musikforskning og for rapporter til RILM. Litteraturområdet, som har en tilgang på 1000 titler om året (fordelt i registreringssystemet på ca. 6000 kartotekskort), varetages af amanuensis Anders Lönn. Sidstnævnte er sammen med Axel Helmer med i den svenske sektion af AIBM, og er endvidere generalsekretær i AIBM's internationale komité, hvorved denne organisation for tiden har sæde ved SMA. Gennem arkivinventering – en ikke mindre vigtig side af virksomheden, som forstås af amanuensis Eva Helenius-Öberg – registrerer man utryk-

te kilder og samlinger af betydning for svensk musikhistorie, og ved samme har den svenske RIDIM-komité hjemsted ved arkivet.

En centralkatalog p.t. omfattende ca. 60000 kort er samarbejdet af litteratur- og arkivside; den kan benyttes i SMA's bibliotek. Udover disse aktiviteter foretager man en katalogisering af Musikhistoriska Museets arkiv, og har et omfattende samarbejde med universiteterne i Göteborg, Lund, Stockholm og Uppsala.

Axel Helmer betonedede den pædagogiske side af arkivets virke og forklarede, at et af dets vigtigste formål til stadighed må være at hjælpe forskere, studenter – i det hele taget enhver, som vil vide noget om svensk musikhistorie fra bronzealderens lurer til Thore Skogman og Hoola Bandoola. Problemerne med at komme i kontakt med folk, d.v.s. også at få potentielle interesserede til at kende SMA's eksistens, blev fremhævet. Et led i denne mere udadvendte virksomhed er en regelmæssig udgivelse af såkaldte "bulletiner" om arkivets arbejde, af hvilke hidtil 12 er udkommet; endvidere har man fremstillet en folder, der kortfattet giver nogle facts om SMA.

Efter Axel Helmers forelæsning orienterede Eva Helenius-Öberg om en udstilling i Rigsarkivets forhal "Musik og samhälle speglade i Rigsarkivets dokument". Denne meget fine og velopbyggede udstilling omfattede 104 numre samlede i en katalog, der blev uddelt ved omvisningen, og den var i sig selv et tydeligt bevis på arkivforskningens værdi i musikhistorisk sammenhæng. Det vil føre for vidt her at komme ind på enkeltheder; udstillingen belyste forskellige sider af svensk musikliv i fortid og nutid – fra nogle blade af et middelalderligt liturgisk håndskrift med sekvenser for S. Andreas og S. Barbara over handels- og søfartsstatistik udvisende import af musikinstrumenter, til tegninger af orgelfacader, "musikalske" kobberstik, komponistbreve og Konsertföreningens korrespondance med gæstedirigenterne Fritz Busch, Ernest Ansermet og Bruno Walter. Efter omvisningen var der modtagelse i Rigsarkivets kantine og en kammerkoncert med medvirken af sangeren Gösta Zachrisson, Axel Helmer (cembalo) og Eva Helenius-Öberg (gamba) – musik bl.a. af hofkapelmester Gustav Düben (c. 1628-1690).

I et radiointerview fredag aften blev institutionens profil tegnet for lytterne. Ved denne lejlighed blev det fremhævet, at arkivets lokaleforhold kun akkurat rækker til det nuværende aktivitetsniveau, og at en flytning vil være uomgængelig nødvendig ved en udvidelse af arbejdsfelterne, – en ekspansion man fra arkivets side i høj grad ønsker.

Lørdag d. 13/9 var den egentlige konferencedag. Kl. 9.30 indledte man i Statens Musikdramatiske Skoles lokaler, da SMA's egne rum på grund af

en pæn tilslutning til arrangementet var for små. Amanuensis Anders Lönn lagde for med et indlæg om litteraturdokumentation og information. Han forklarede, at man tilstræber at være en "national-bibliografi" på musikområdet; han kom endvidere ind på arkivets service-funktioner og behovet for information (vil folk overhovedet have information? – information for hvem? med hvilket formål? på hvilken måde?) og konkluderede, at informationsbehovet er tilstede, men at SMA nok endnu er for lidt kendt blandt andre end musikforskere. Herefter fremlagde Eva Helenius-Öberg nogle tanker "Om arkivinventeringar och uppsökande verksamhet i syfte att främja bevarandet av musikaliskt källmaterial". Hun fortalte om et udstrakt samarbejde med diverse arkiver, museer, biblioteker, institutioner og privatpersoner. Hun sluttede af med at fremhæve arkivaliers betydning for musikforskningen; på dette område søger man ligeledes at være et "national-register" over relevant utrykt kildemateriale. Efter indlæggene var der lagt op til diskussion, og SMA's personale fik mange gode råd – særlig med hensyn til arkivets vejledning for interesserede og vedrørende spørgsmålet om SMA's p.r.-arbejde.

Efter frokost præsenteredes 4 forskningsprojekter på arkivaliebasis. Fil.dr. Bengt Kyhlberg fortalte i et indlæg med titlen "Om musikhistorisk arkivforskning på inventeringsbas" om principperne for sit system ved indsamling af data. Dette system, som er publiceret i SMA's Bulletin nr. 6 (Sthlm. 1970), har i praksis fundet anvendelse i hans betydningsfulde doktordisputats "Musiken i Uppsala under Stormaktstiden" (bd. I, Uppsala 1974 – bd. II som går op til ca. 1720 forventes at foreligge i 1977). Herefter redegjorde fil.kand. Erik Kjellberg for nogle erfaringer med dataindsamling og interpretation i forbindelse med en disputats om hofmusikken i Stockholm 1620-1720, som påregnes afsluttet indenfor et år. Amanuensis Eva Helenius-Öberg fortalte om sit arbejde omkring svensk instrumentmageri 1720-1820 og jeg sluttede af med et indlæg om "Nogle arkivalske kilder i musikhistorisk sammenhæng". I tilknytning til hvert indlæg var der spørgsmål og diskussion. Ordstyreren Axel Helmer takkede af med at resumere de to dages forløb og meddelte, at SMA agter at udarbejde en rapport over konferencen. Skal en iagttager udefra forsøge at vurdere konferencens værdi og SMA's betydning for svensk musikhistorisk forskning, må jeg sige, at jeg rejste fra Stockholm med en blandet følelse af undren og beundring. Vedrørende konferencen kan man sige, at den fik et særdeles konstruktivt forløb og var såre værdifuld, selvom der vel var en del løse ender. Det vigtigste må imidlertid så afgjort siges at være, at SMA på afgørende måde har bevist sin eksistensberettigelse. At fire ansatte kan opretholde en effektivitet, som

her er tilstede, må fylde én med undren. At institutionen endvidere ved siden af alle andre funktioner samtidig kan fungere som et centrum for svensk musikhistorisk forskning forekommer ideelt. Med Ingmar Bengtsson som "bagmanden", der på et tidligt tidspunkt indså det nødvendige i et sådant arkiv, har det forløbne tiårs arbejde gjort SMA uundværligt; man må med arkivets ledelse håbe, at medarbejderne sikres tryggere arbejdsforhold ved, at den svenske stat overtager den økonomiske forpligtelse i stedet for som for nærværende, hvor det økonomiske grundlag er en bevilling fra det humanistiske forskningsråd.

En institution som denne findes mig bekendt ikke indenfor humaniora i Danmark. Som dansker må man savne et sted, der som dette er et naturligt samlingspunkt omkring den nationale musikhistorie.

Måtte vi få noget lignende i København!